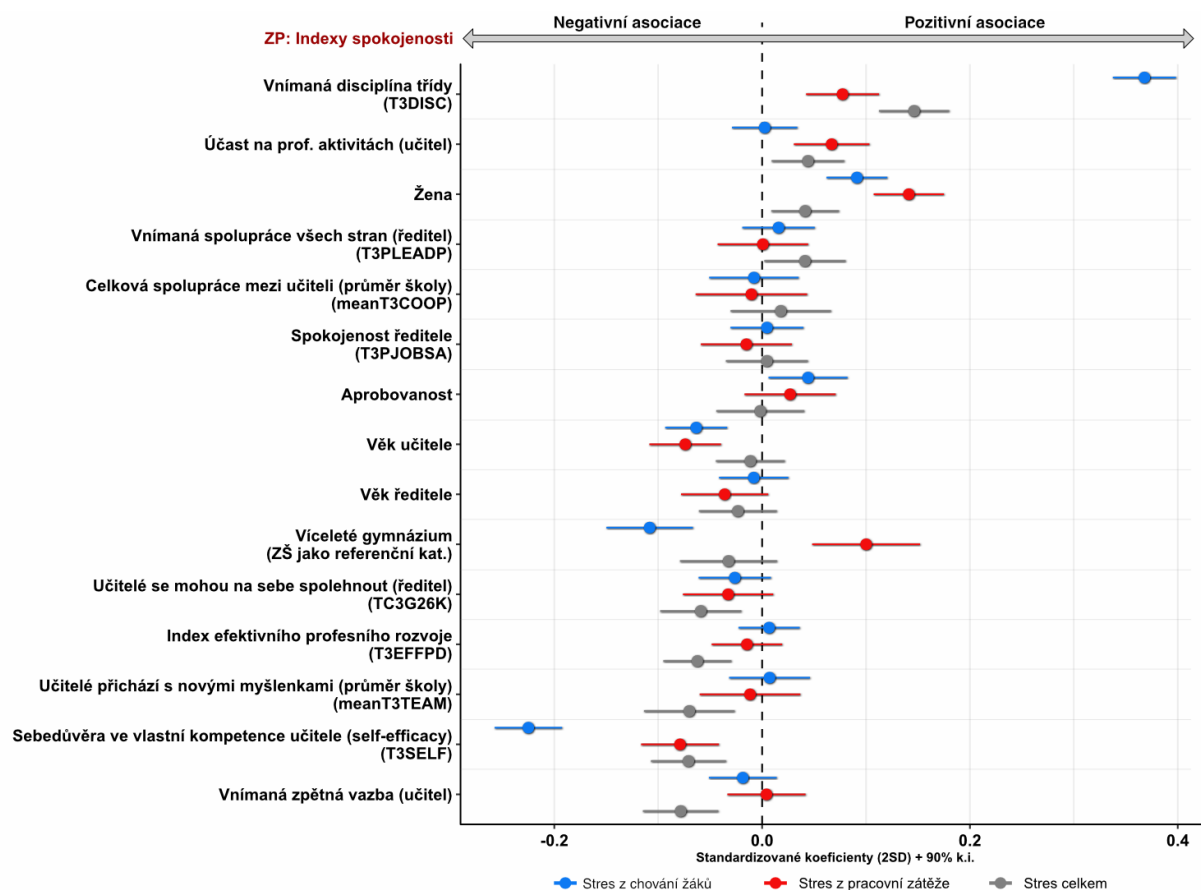

S klimatem pracovního prostředí přímo souvisí vnímaný stres učitele. Přestože ne nutně může vést stres k negativnímu vnímání pracovního prostředí, jak ukázal předchozí model, je stres negativním faktorem, který se může projevit i na výsledcích žáků. Celkem sledujeme tři druhy stresu: obecný stres, stres z pracovního prostředí a stres z žáků. Každý druh stresu může mít jiné příčiny a může souviset s jinými vysvětlujícími faktory. Disciplína třídy (čím vyšší hodnota indexu, tím nižší disciplína třídy) je hlavní prediktor stresu učitele, kdy nepřekvapivě nejsilnější vztah je u stresu z chování žáků. Větší stres z chování žáků deklarují ženy učitelky; nižší stres z chování žáků mají učitelé pociťující sebedůvěru ve vlastní kompetence, učitelé na víceletých gymnáziích a starší učitelé. Zajímavé výsledky přináší model stresu z pracovní zátěže: zde jej naopak pociťují více učitelé na víceletých gymnáziích, ženy a učitelé, kteří se častěji účastní profesních aktivit.

SOUSTAVA MODELŮ 2 | Stres učitele

Poznámka: Vytvořeno v programu R, balíček „coefplot“.

Co se týče celkového stresu, zde zmíníme jen některé odlišnosti a specifika. Pokud se dle ředitele učitelé na sebe mohou spolehnout, deklarují v průměru méně obecného stresu. Nižší stres mají i učitelé, kteří více vnímají zpětnou vazbu, a ti, kteří se dále efektivně profesně rozvíjejí. Pokud ve školách učitelé častěji tvrdili, že přicházejí s novými myšlenkami, vykazují učitelé menší míru obecného stresu. V tomto ohledu se zdá být klíčové, aby ředitel školy stimuloval inovativní klima v učitelském sboru a podporoval další aktivity profesního rozvoje.

Regresní modely nejsou schopné zachytit komplexní vztahy mezi jednotlivými faktory, protože predikují vždy hodnoty závisle proměnné při určité sadě sledovaných prediktorů. Abychom si ukázali na vztahy mezi všemi proměnnými, je kapitola zakončena Gaussovým grafickým modelem, který ukazuje všechny párové parciální korelace po očištění všech vztahů mezi proměnnými. Ideálně tak ukazuje očištěný vztah mezi páry proměnných. Zelená barva ukazuje pozitivní asociace a červená negativní asociace, tloušťka pak sílu vazby. Model může také naznačovat, že některé faktory mohou působit skrze intervenující proměnné. Například vyšší pociťovaná sebedůvěra ve vlastní kompetence není přímo korelovaná s celkovou spokojeností s pracovním prostředím, ale souvisí s vnímáním stresu z chování žáků, který souvisí se stresem obecně a ten pak může vést k nižší spokojenosti práce učitele. Gaussův model navíc poukazuje na vztahy mezi jednotlivými faktory, které vstoupily do regresního modelu výše. Kupříkladu spolu souvisí spolupráce učitelů a vyšší míra deklarace toho, že učitelé přicházejí s novými myšlenkami. Oboje pak souvisí s tím, že se učitelé mohou na sebe spolehnout. Kooperace učitelů potom negativně souvisí se stresem z pracovní zátěže. Kooperace tak je klíčem k lepšímu klimatu v učitelském sboru, což se může projevit vyšší spokojeností učitelů.